

**ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ
ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย**

STUDENTS' OPINIONS ON BUDDHISM COMMANDMENT AS THE ATIONAL RELIGION
IN THE CONSTITUTION OF THE KINGDOM OF THAILAND

นางสาวปิยพรดี ทองดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด

Roi Et Buddhist College Mahachulalongkornrajavidyalaya University

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็น ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสารานีธรรม6 และวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) จากวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จำนวนทั้งสิ้น 172 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 9 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา นักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ และนักวิชาการด้านนิติศาสตร์โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.39 ซึ่งหลักสารานีธรรม 6 มีความสัมพันธ์ต่อความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนา ประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยภาพรวมพุทธธรรมเพื่อการเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.72 โดยมีความเห็นว่าการพัฒนาจิตใจจากคำสอนทางศาสนาเป็นเรื่องที่สำคัญ แต่รัฐไม่อาจเข้าไปบังคับหรือจำกัดการแสดงออกเรื่องจิตใจของมนุษย์โดยสภาพ และรัฐไทยควรเคารพเสรีภาพทางศาสนา

คำสำคัญ: หลักสารานีธรรม ; ความคิดเห็น

Abstract

This research article aims to study opinions, Relationship between Saranee Dharma Principle 6 and analysis of problems obstacles and recommendations on students' opinions towards the establishment of Buddhism as a national religion in the Constitution of the Kingdom of Thailand. By using integrated research methods from a simple sampling method. A total of 172 people was using questionnaires as a tool and 9 key informants divided into 3 groups: scholars on Buddhism, Academics in Public Administration and legal scholars using the interview form as a tool.

The results showed that the level of the students' opinions towards the promulgation of Buddhism as the national religion in the constitution of the Kingdom of Thailand was at a moderate level with an average of 3.39 National Religion in the Constitution of the Kingdom of Thailand. It is of the view that spiritual development from religious teachings is important but the state cannot enforce or limit the expression of the human mind by its nature and the Thai state should respect religious freedom

Keywords: the principle of Saranee Dharma; comment.

1. บทนำ

ข้อความตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพุทธศักราช 2560 มาตรา 7 บัญญัติว่า “พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก” และมาตรา 67 บัญญัติว่า “รัฐพึงอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่นในการอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาอันเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือมาช้านาน รัฐพึงส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาและการเผยแผ่หลักธรรมของพระพุทธศาสนาเถรวาท เพื่อให้เกิดการพัฒนาจิตใจและปัญญา และต้องมีมาตรการและกลไกในการป้องกันมิให้มีการบ่อนทำลายพระพุทธศาสนาไม่ว่าในรูปแบบใด และพึงส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนมีส่วนร่วมในการดำเนินมาตรการหรือกลไกดังกล่าวด้วย” ปัญหาที่ปรากฏในข้อความดังกล่าว จึงได้มีผู้ขยายความที่แตกต่างจากวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ตามที่บทบัญญัติได้กำหนดไว้เป็นอย่างมาก ก่อให้เกิดปัญหาการถกเถียงในประเด็นนี้เป็นวงกว้างและคุุเดือดร้อนตามลำดับ

ในประเด็นของการเรียกร้องให้มีศาสนาประจำชาติไทยและการมีซึ่งสิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนาตามมาตรา 31 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนาและย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติหรือประกอบพิธีกรรมตามหลักศาสนาของตน แต่ต้องไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทย ไม่เป็นอันตราย

ต่อความปลอดภัยของรัฐ และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน” ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีการพิจารณาว่าประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้น ประเทศไทยเหมาะสมหรือสมควรกับการบัญญัติให้มีศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือไม่อย่างไร

อันเนื่องมาจากประเทศไทยมิได้ใช้แนวคิดการแยกศาสนาออกจากการเมืองการปกครองอย่างเด็ดขาดเหมือนอย่างประเทศตะวันตก แต่ใช้หลักคิดอย่างวิถีพุทธเป็นกุศโลบายในทางนโยบายในการบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยอย่างถูกต้องเหมาะสม คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญในปีพุทธศักราช 2560 จึงมิได้บัญญัติให้พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญ โดยให้เหตุผลสำคัญ โดยสรุป 2 ประการ คือ ประการแรก ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น ไม่บังคับให้ทุกคนต้องใช้วัฒนธรรมที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน แต่ให้สิทธิเสรีภาพของบุคคลที่จะเลือกใช้วัฒนธรรมตามความเชื่อที่ทุกคนอยู่อย่างเสมอภาคกัน โดยไม่มีใครถือสิทธิ์เหนือกว่าใคร ประการที่สอง ข้อพิจารณาด้านศาสนาพุทธตามคำสอนของพระพุทธองค์การมีพระพุทธศาสนาจะดำรงอยู่คู่กับประเทศไทยนานแค่ไหนนั้น ปัจจัยสำคัญอยู่ที่การเข้าถึงและเข้าใจหลักศาสนาตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าและนำไปปฏิบัติ

อย่างไรก็ตาม การปฏิวัติรัฐประหารการปกครองเมื่อปี พ.ศ. 2557 ได้ส่งผลให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปีพุทธศักราช 2550 ต้องถูกยกเลิกไป การร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับใหม่ ได้นำกระแสการเรียกร้องให้บัญญัติศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติกลับมาอีกครั้ง แต่การเรียกร้องครั้งนี้เป็นเพียงการเรียกร้องของชาวพุทธศาสนิกชนกลุ่มหนึ่งเท่านั้น ในขณะที่สังคมไทยยังมีศาสนาอื่น ๆ รวมอยู่ด้วย จึงมุ่งศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาให้ทราบถึงเหตุและผลของการบัญญัติ พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบนพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนาและเป็นศาสนิกชนที่ดีต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๒. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสราณียธรรม 6 และความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๓. เพื่อวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

3.วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) กล่าวคือ โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร (Population) ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ระดับบัณฑิตศึกษา ประจำปีการศึกษา 2564 จำนวน 301 คน 5

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) และวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) จำนวน 301 คน ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้สูตรของ Taro Yamane⁶⁷ ซึ่งใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ 0.05 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 172 คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 9 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา นักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ และนักวิชาการด้านนิติศาสตร์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 หลักสารานิยธรรม 6 ที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ส่วนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open ended Questionnaire) ในการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เก็บข้อมูลกับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 172 ชุด และดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 9 คน ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนดนัดไว้จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีจดบันทึกและการบันทึกภาพเคลื่อนไหวและเสียงประกอบการสัมภาษณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยใช้ค่าความถี่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมานใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Stepwise MRA) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และศึกษาภาคสนามด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อยืนยันผลการศึกษาเชิงปริมาณจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

4. ผลการวิจัย

ระดับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.77 ซึ่งหลักสาราณียธรรม 6 มีความสัมพันธ์ต่อความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.72 โดยมีความเห็นว่าการพัฒนาจิตใจจากคำสอนทางศาสนาเป็นเรื่องที่สำคัญ แต่รัฐไม่อาจเข้าไปบังคับหรือจำกัดการแสดงออกเรื่องจิตใจของมนุษย์โดยสภาพ และรัฐไทยควรเคารพเสรีภาพทางศาสนา ซึ่งสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 หลักสาราณียธรรม 6 ที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

หลักสาราณียธรรม	ค่าเฉลี่ย	พุทธธรรมเพื่อการเห็นด้วยอยู่ในระดับ
1.เมตตาทายกรรม	3.90	มาก
2.เมตตาวจีกรรม	4.05	มาก
3.เมตตา मनกรรม	3.72	มาก
4.สาธารณโภคีตา	3.45	มาก
5.ศีลสามัญญตา	3.74	มาก
6.ทฎฐิสามัญญตา	3.51	มาก
หลักสาราณียธรรม 6	3.72	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า หลักสาราณียธรรม 6 มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบัญญัติพระพุทธศาสนา เป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยพุทธธรรมเพื่อการเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.เมตตาทายกรรม โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.90

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันเอื้อต่อความเชื่อด้านการนับถือศาสนาอย่างไร

1.รัฐพึงให้ความคุ้มครองศาสนาพุทธเถรวาท	มีค่าเฉลี่ย 3.67
2.รัฐไทยควรเอื้อผลประโยชน์แก่คณะสงฆ์ไทย	มีค่าเฉลี่ย 4.00
3.รัฐไทยควรคุ้มครองทุกศาสนาอย่างเท่าเทียม	มีค่าเฉลี่ย 4.04

2. เมตตาวจีกรรม โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 4.05

การตัดสินใจบัญญัติพระพุทธศาสนาให้เป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจะมีผลกระทบต่อศาสนาอื่นในด้านใดบ้าง

4.รัฐไทยควรเคารพเสรีภาพทางศาสนา	มีค่าเฉลี่ย 4.28
5.รัฐไทยควรพิจารณาการศึกษาในรูปแบบปริยัติธรรม	มีค่าเฉลี่ย 3.97
6.รัฐไทยควรมีการศึกษาพุทธศาสนาทั้งภายในและนอกวัด	มีค่าเฉลี่ย 3.95

3. เมตตามโนกรรม โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.72

หากมีการบัญญัติพระพุทธรูปศาสนาให้เป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจะส่งผลอย่างไรต่อความเชื่อแต่ละศาสนา

7.รัฐไทยมิได้อยู่ในฐานะผู้นำทางจิตวิญญาณ	มีค่าเฉลี่ย 3.89
8.รัฐไทยพึงเป็นกลางทางศาสนา	มีค่าเฉลี่ย 3.73
9.พระพุทธรูปเป็นศาสนาของรัฐไทย	มีค่าเฉลี่ย 3.56

4. สาธารณโภคิตา โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.45

การผลักดันของกลุ่มผู้เรียกร้องกลุ่มหนึ่งต่อการบัญญัติพระพุทธรูปให้เป็นศาสนาประจำชาติ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยส่งผลต่อการจัดสรรผลประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมในสังคมไทยอย่างไร

10.พระพุทธรูปพึงเข้าไปมีบทบาทกับภาครัฐเสมอ	มีค่าเฉลี่ย 3.36
11.คณะสงฆ์พึงถูกจัดตั้งโดยรัฐไทย	มีค่าเฉลี่ย 3.39
12.มหาเถรสมาคมพึงมีอำนาจตามกฎหมายของรัฐ	มีค่าเฉลี่ย 3.60

5. สีสามัญญตา โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.74

หากรัฐพึงสนับสนุนให้บัญญัติพระพุทธรูปให้เป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จะส่งผลต่อประสบการณ์ที่ตึงตามทางด้านศาสนาอย่างไร

13.องค์กรศาสนาหรือกลุ่มศาสนาพึงได้รับการดูแลจากรัฐไทย	มีค่าเฉลี่ย 3.54
14.เสรีภาพไม่ควรอยู่ภายใต้ข้อจำกัดข้อบทบัญญัติ	มีค่าเฉลี่ย 3.73
15.เสรีภาพในการนับถือศาสนาต้องไม่เป็นปฏิปักษ์กับหน้าที่พลเมือง	มีค่าเฉลี่ย 3.95

6. ทิฐีสามัญญตา โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.57

หากมีมติเห็นชอบร่วมกันระหว่างรัฐไทยและมหาเถรสมาคมในการบัญญัติพระพุทธรูปให้เป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จะส่งผลต่อความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่นับถือศาสนาอื่นอย่างไร

16.รัฐพึงจัดตั้งหน่วยงานทางราชการเพื่อควบคุมดูแลให้แก่พระสงฆ์	มีค่าเฉลี่ย 3.71
17.ความเข้มแข็งของรัฐชาติต้องมีอำนาจเด็ดขาดเหนือศาสนจักร	มีค่าเฉลี่ย 3.32
18.การสร้างศาสนทายาทแก่ฝ่ายพุทธจักรถือเป็นประโยชน์ต่อเสรีภาพทางศาสนา	มีค่าเฉลี่ย 3.50

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	ระดับการเห็นด้วยอยู่ในระดับ
1.ความเชื่อ	3.77	มาก
2.ความคิด	3.95	มาก
3.การตัดสินใจ	3.87	มาก
4.การแสดงออกทางด้านความรู้สึก	4.11	มาก
5.ประสบการณ์	3.51	มาก
6.สภาพแวดล้อม	3.46	มาก
ความคิดเห็น	3.77	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับการเห็นด้วยของนักศึกษาที่มีต่อการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อยู่ในระดับมาก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความเชื่อ โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.77

ความเข้าใจและการยอมรับ นับถือ เชื่อมั่นในสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยไม่ต้องมีเหตุผลใดมาสนับสนุนหรือพิสูจน์

1.พระสงฆ์เป็นผู้นำจิตใจด้านจิตวิญญาณ	มีค่าเฉลี่ย 3.60
2.ความเชื่อทางศาสนาเป็นความรู้สึกนึกคิดที่อยู่ภายในจิตใจมนุษย์	มีค่าเฉลี่ย 3.93
3.ความเชื่อทางศาสนาพุทธพึงรักษาเจตจำนงตามวิถีทางซึ่งจัดว่าเป็นอนุรักษนิยม	มีค่าเฉลี่ย 3.78

2. ความคิด โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.95

สิ่งที่นี้รู้ขึ้นในใจ ความรู้ที่เกิดขึ้นภายในใจ ก่อให้เกิดการแสวงหาความรู้ต่อไป สติปัญญา ที่จะทำสิ่งใด สิ่งหนึ่งอย่างถูกต้องและสมควร

4.รัฐไทยพึงแยกพุทธจักรออกจากการปกครอง	มีค่าเฉลี่ย 3.58
5.มนุษย์ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในทางความคิดและมโนธรรม	มีค่าเฉลี่ย 4.19
6.เสรีภาพทางศาสนาเป็นเสรีภาพปัจเจกบุคคล	มีค่าเฉลี่ย 4.08

3. การตัดสินใจ โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.87

การพิจารณาทางเลือกต่าง ๆ ให้เหลือทางเลือกเดียว

7.การปฏิบัติตามความเชื่อของศาสนาย่อมไม่ขัดต่อเหตุผลของรัฐ	มีค่าเฉลี่ย 3.73
8.การศึกษารูปแบบปรีดีธรรมย่อมไม่กระทบต่อเสรีภาพในการนับถือศาสนาอื่น	มีค่าเฉลี่ย 3.73
9.มนุษย์ทุกคนพึงมีสิทธิเสรีภาพกับการนับถือศาสนา ตามปณิญาสากล ว่าด้วยหลักสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1948	มีค่าเฉลี่ย 4.15

4. การแสดงออกทางด้านความรู้สึก โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 4.11

อารมณ์ ท่าทาง การกระทำ ลักษณะนิสัย ซึ่งบางครั้งจะออกมาในงานศิลปะเหมือนการสื่อสารแตกต่างกัน ตรงที่การแสดงออก

10.การพัฒนาจิตใจจากคำสอนทางศาสนาเป็นเรื่องที่สำคัญ มีค่าเฉลี่ย 3.84

11.รัฐไม่อาจเข้าไปบังคับหรือจำกัดการแสดงออกเรื่องจิตใจของมนุษย์โดยสภาพ มีค่าเฉลี่ย 4.54

12.การประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อทางศาสนาเป็นเสรีภาพในการกระทำการ มีค่าเฉลี่ย 3.95

5. ประสบการณ์โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.51

ความชัดเจนที่เกิดจากการกระทำหรือได้พบเห็นมาและประสบการณ์ก็เป็นสิ่งที่มีคุณค่าในการเรียนรู้ทุก ๆ ด้าน

13.การจัดการศึกษารูปแบบวัด สืบทอดมาโดยอาศัยจารีตประเพณีในสังคมไทย มีค่าเฉลี่ย 3.82

14.ความผูกพันส่วนตัวตามประเพณียังคงปรากฏให้เห็นจนถึงปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ย 2.91

15.รัฐไทยจำต้องแยกศาสนาออกจากการเมือง มีค่าเฉลี่ย 3.80

6. สภาพแวดล้อม โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.46

ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต รวมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม (ตัวอย่าง เช่น วัฒนธรรมแบบแผน ประเพณี ความเชื่อ) มีอิทธิพลเกี่ยวข้องถึงกัน เป็นปัจจัยในการเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ผลกระทบจากปัจจัยหนึ่งจะมีส่วนเสริมสร้างหรือทำลายอีกส่วนหนึ่ง

16.พระมหากษัตริย์และผู้สืบสันตติวงศ์ทรงเป็น พุทธมามกะ มีค่าเฉลี่ย 3.41

17.พระมหากษัตริย์ทรงสถาปนาสมเด็จพระสังฆราช มีค่าเฉลี่ย 3.34

18.พระสงฆ์ได้รับค่าตอบแทนเป็นนิตยภัตเผยแพร่ศาสนา มีค่าเฉลี่ย 3.63

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ ระดับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.77 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย ได้แก่ ด้านการแสดงออกทางด้านความรู้สึก มีค่าเฉลี่ย 4.11 ด้านความคิด มีค่าเฉลี่ย 3.95 ด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 3.87 ด้านความเชื่อ มีค่าเฉลี่ย 3.77 ด้านประสบการณ์ มีค่าเฉลี่ย 3.51 และด้านสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย 3.46 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้หลักสาราณียธรรม 6 มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยภาพรวมพุทธธรรมเพื่อการเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.72 เมื่อพิจารณาเป็นรายพุทธธรรมพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย ได้แก่ พุทธธรรมเมตตาจริกรรม

มีค่าเฉลี่ย 4.05 พุทธธรรมเมตตากายกรรม มีค่าเฉลี่ย 3.90 พุทธธรรมศีลสามัญญตา มีค่าเฉลี่ย 3.74 พุทธธรรมเมตตามโนกรรม มีค่าเฉลี่ย 3.72 พุทธธรรมทิวฐิสามัญญตา มีค่าเฉลี่ย 3.51 และพุทธธรรมสาธารณโภคีตา มีค่าเฉลี่ย 3.45

6. เอกสารอ้างอิง

กลุ่มงานทะเบียนนักศึกษา สำนักวิชาการและประมวลผล มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. ข้อมูลจากแบบ
รายงานจำนวนนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา ประจำปีการศึกษา 2564. (อัดสำเนา).

โครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน. สรุปร่างรัฐธรรมนูญ: กรธ. ไม่เขียน "พระพุทธศาสนาเป็น
ศาสนาประจำชาติ" แต่สั่งรัฐสนับสนุนเฉพาะพุทธเถรวาท. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :
<http://ilaw.or.th/node/4080>. [30 กรกฎาคม 2564].

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพุทธศักราช 2560. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, 6 เมษายน
2560. หน้า 9.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพุทธศักราช 2560. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, 6 เมษายน
2560. หน้า 17.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพุทธศักราช 2560. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, 6 เมษายน
2560. หน้า 4.

Taro Yamane. Statistics: An Introductory Analysis. 3rdEd. New York: Harper and Row
Publications. 1973. pp, 727 – 728.